

Libos dizaynida madaniy meros elementlarini zamonaviy estetikaga integratsiya qilish

Toshmuhammedova Iroda Alibek qizi

Navoiy davlat universiteti

Dizayn: (Libos va gazlamalar) –ta’lim yo’nalaishi

1 - kurs “A”guruh talabasi

Annotatsiya: Ushbu maqolada libos dizaynida milliy va madaniy meros elementlarini zamonaviy estetikaga integratsiya qilishning nazariy va amaliy jihatlari tahlil qilinadi. Milliy naqshlar, rang palitralari va an’anaviy matolarni innovatsion yondashuvlar bilan birlashtirish orqali libos nafaqat kiyim sifatida, balki badiiy va madaniy obraz vositasi sifatida ham xizmat qiladi. Maqolada madaniy meros elementlarini zamonaviy dizaynga integratsiya qilish metodikasi, kreativ tafakkur va innovatsion yondashuvlarni rivojlantirish usullari ko’rib chiqiladi. Shu bilan birga, talabalar va dizaynerlar uchun amaliy tavsiyalar berilib, libos loyihalash jarayonida madaniy va badiiy mazmunni birlashtirish imkoniyatlari ko’rsatib o’tiladi.

Kalit so’zlar: libos dizayni, madaniy meros, milliy naqshlar, rang palitrasi, badiiy obraz, kreativ tafakkur, innovatsion yondashuv, estetik did, zamonaviy dizayn.

Libos dizayni nafaqat moda va kiyim vazifasini bajaradi, balki milliy va madaniy merosni ifodalovchi badiiy vosita hisoblanadi. Har bir libos dizayni rang, shakl, tekstura va material orqali madaniy qadriyatlarni namoyon qiladi. Zamonaviy dizaynerlar milliy naqshlar, rang palitralari va an’anaviy materiallarni innovatsion yondashuvlar bilan birlashtirish orqali libos loyihasini vizual va kontseptual jihatdan boyitadilar.

Madaniy meros elementlarini zamonaviy dizaynga integratsiya qilish jarayoni talabalarni estetik did, badiiy qarash va kreativ tafakkurini rivojlantirishga rag’batlantiradi. Rang va shakl uyg’unligi, tekstura va material bilan ishlash orqali libos nafaqat vizual qiziqish uyg’otadi, balki badiiy va madaniy mazmunni ham tomoshabinga yetkazadi.

Ushbu maqolada madaniy meros elementlarini zamonaviy libos dizayniga integratsiya qilishning nazariy va amaliy asoslari, badiiy obraz yaratish metodikasi va kreativ tafakkur rivojlantirish usullari ko’rib chiqiladi. Shu bilan birga, talabalar va dizaynerlar uchun amaliy tavsiyalar berilib, libos loyihalash jarayonini yanada samarali qilish yo’llari tahlil qilinadi.

Libos dizaynida madaniy meros elementlarini zamonaviy estetikaga integratsiya qilish jarayoni rang, shakl, tekstura, material va badiiy konseptni uyg’unlashtirishni talab qiladi. Milliy naqshlar, rang palitralari va an’anaviy matolar libos loyihasining

badiiy va madaniy mazmunini ifodalashda asosiy vosita hisoblanadi. Ranglar kombinatsiyasi libosning hissiy ohangini belgilaydi, milliy rang palitalari esa madaniy qadriyatlarni aks ettiradi. Shu bilan birga, futuristik yoki minimalizm elementlarini qo'shish orqali libos vizual jihatdan yanada qiziqarli va innovatsion ko'rinishga ega bo'ladi.

Shakl va kompozitsiya madaniy meros elementlarini integratsiya qilishda muhim rol o'ynaydi. Asimmetrik shakllar, geometrik kesmalar, volumetrik elementlar va milliy ornamentlar libosning vizual drammatizmini oshiradi. Masalan, milliy naqshlarni asimmetrik joylashtirish orqali libosga zamonaviy badiiy obraz berish mumkin. Shu bilan birga, shakl va kompozitsiya orqali libos konseptual mazmunni ifodalaydi va tomoshabinga madaniy xabar yetkazadi.

Materiallar va tekstura integratsiyada ijodiy imkoniyatlarni kengaytiradi. An'anaviy matolar, ipak, paxta va paxta aralash matolar bilan bir qatorda zamonaviy materiallar – shaffof, metallik yoki ekologik materiallar – ishlatiladi. Materiallar kombinatsiyasi libos loyihasini boyitadi, badiiy obrazni mustahkamlaydi va tomoshabinning estetik tajribasini oshiradi. Shu bilan birga, tekstura ishlash milliy naqshlarni vizual jihatdan yanada ajralib turishiga yordam beradi.

Kreativ tafakkur va eksperiment integratsiya jarayonining markaziy elementi hisoblanadi. Talabalar va dizaynerlar milliy naqshlarni zamonaviy shakllar bilan uyg'unlashtirish, rang kombinatsiyalari va materiallar bilan eksperiment qilish orqali o'z ijodiy qarorlarini rivojlantiradilar. Loyihalash jarayoni talabalarni mustaqil fikrlashga, yangi badiiy va vizual yechimlar ishlab chiqishga rag'batlantiradi. Shu tariqa, libos dizayni nafaqat kiyim vazifasini bajaradi, balki badiiy va madaniy mazmunni etkazuvchi vositaga aylanadi.

Kontseptual yondashuv milliy va madaniy meros elementlarini zamonaviy libos dizaynida birlashtirishda muhim ahamiyatga ega. Har bir libos – bu g'oya, hissiyot va madaniy qadriyatlarning vizual ifodasi. Talabalar loyihalarni yaratishda o'z shaxsiy qarashlarini ifodalaydilar, milliy naqshlarni modernizatsiya qilish orqali badiiy va madaniy mazmunni vizual shaklga keltiradilar. Kontseptual yondashuv orqali libos dizayni tomoshabinga ma'lum madaniy va badiiy xabar yetkazadi, shuningdek, talabalar va dizaynerlarning ijodiy tafakkurini rivojlantiradi.

Texnologik jarayonlar va innovatsion yondashuvlar libos dizaynida ijodiy imkoniyatlarni kengaytiradi. Lazer kesish, 3D-printing, innovatsion tikish texnologiyalari milliy naqshlarni zamonaviy shakl va materiallar bilan uyg'unlashtirish imkonini beradi. Shu orqali talabalar va dizaynerlar yangi badiiy va vizual yechimlarni sinab ko'rish orqali o'z kreativ tafakkurini rivojlantiradilar.

Pedagogik jihatdan, madaniy meros elementlarini zamonaviy libos dizayniga integratsiya qilish talabalarni kreativ tafakkur va mustaqil ijodiy qarorlar qabul qilishga

o'rgatadi. Talabalar loyihalar orqali rang, shakl, material va milliy naqshlar bilan ishlash, kontseptual g'oyani amalga oshirish va badiiy kompozitsiyani shakllantirishni o'rganadilar. Shu jarayon orqali ular estetik didini, ijodiy qarashlarini va professional kompetentsiyalarini rivojlantiradilar.

Badiiy va madaniy elementlarni baholash jarayoni ham pedagogik ahamiyatga ega. Talabalar va dizaynerlar o'z ishlarini rang uyg'unligi, shakl va kompozitsiya uyg'unligi, milliy naqsh va tekstura ishlatilishi, kontseptual mazmunning ifodaligi bo'yicha baholaydilar. Baholash jarayoni talabalarni eksperiment qilish va ijodiy qarashlarini takomillashtirishga rag'batlantiradi, shu bilan birga o'z ishlariga mas'uliyat bilan yondashishga o'rgatadi.

Xulosa qilib aytganda, libos dizaynida milliy va madaniy meros elementlarini zamonaviy estetikaga integratsiya qilish jarayoni rang, shakl, tekstura, material va kontseptual g'oyalarni uyg'unlashtirishni talab qiladi. Kreativ tafakkur, eksperiment va innovatsion texnologiyalar orqali talabalar va dizaynerlar o'z estetik didini rivojlantiradilar, badiiy qarashlarini kengaytiradilar va professional kompetentsiyalarini mustahkamlashadi. Shu bilan birga, zamonaviy libos dizayni moda va san'at integratsiyasini kuchaytiradi, badiiy va madaniy obraz yaratish imkoniyatlarini kengaytiradi hamda ijodiy jarayonni boyitadi.

Libos dizaynida milliy va madaniy meros elementlarini zamonaviy estetikaga integratsiya qilish jarayoni talabalar va dizaynerlarning estetik didi, badiiy qarashlari va kreativ tafakkurini rivojlantirishga xizmat qiladi. Rang, shakl, tekstura, material va kontseptual g'oyalarni uyg'unlashtirish orqali libos nafaqat kiyim vazifasini bajaradi, balki badiiy va madaniy mazmunni tomoshabinga etkazuvchi vositaga aylanadi.

Eksperiment va innovatsion texnologiyalar – lazer kesish, 3D-printing, futuristik va ekologik materiallar – libos loyihalarini boyitadi, yangi vizual va konseptual yechimlarni yaratishga imkon beradi. Shu bilan birga, pedagogik jarayon talabalarni mustaqil fikrlash, ijodiy qarorlar qabul qilish va professional kompetentsiyalarini rivojlantirishga rag'batlantiradi.

Natijada, libos dizaynida madaniy meros elementlarini integratsiya qilish moda va san'at integratsiyasini kuchaytiradi, badiiy va madaniy obraz yaratish imkoniyatlarini kengaytiradi, ijodiy jarayonni boyitadi va talabalar hamda dizaynerlarning estetik didi va kreativ tafakkurini mustahkamlaydi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Shavdirov, S. A. (2017). Selection Criteria of Training Methods in Design Fine Arts Lessons. *Eastern European Scientific Journal*, 1, 131–134.
2. Shavdirov, S. (2025). Method of Organization of Classes in Higher Education Institutions Using Flipped Classroom Technology. *AIP Conference Proceedings*, 3268(1), 070035.

3. Karimova, N. (2021). *Integration of National Applied Art into the Educational Process: Pedagogical Approaches*. Tashkent: Uzbekistan State Institute of Art and Culture.
4. Abdullaeva, L. (2021). *Methodology for Assessing Socio-Cultural Competence in Art Education*. Tashkent: Fan va Ta'lim.
5. Rustamova, M. (2022). Innovation in Art Education: Socio-Cultural Competence and Aesthetic Development. *Pedagogical Innovations Journal*, 5, 35–42.
6. Mirzaev, A. (2022). Indicators and Assessment Criteria in Art Education. *Collection of Pedagogical Scientific Articles*, 55–63.
7. Boltanski, L. (2016). *Art, Fashion and Avant-Garde: Experimental Approaches in Design*. Paris: Éditions du Regard.
8. Jones, S. (2019). *Contemporary Fashion and Artistic Expression: Methods and Practices*. London: Bloomsbury Academic.